

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“.

Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

V Ljubljani 12. jan.

Tukajšen klerikalno-slovenski list je ondan nasvetoval, naj se med slovenskim kmetstvom podpisani in adrese nabirajo. Mi se za to nismo zmenili, in še zdaj ne vemo, ali je v onem taborju res skleneno in uže kaj započeto o tem ali nič. A tukajšnji dopisniki v vnanje nemške liste so brzo poročali v širen svet, da se bodo pri nas adrese podpisavale zoper postavu, ki bodo imele razmero med cerkvijo in državo urediti, da si dan denes še vsi ne vemo, kake bodo te postavu. Torej klerikalci bi med pošteni, a lehkovernimi našimi kmeti za nekaj podpisu lovili, česar še sami ne poznajo. To bi bilo le mogoče, ako jim različne neresnice navezujejo, kajti od prihodnjih konfesijonelnih postavu je pričakovati, da bodo naredile mir med cerkveno in posvetno oblastjo. Če prav morda od početka kaki višji duhovni oblastniki ne bodo zadovoljni, pa se bodo kmalu udali, kakor je to povsod.

Mi precej lahko povemo, da se bodemo nasproti postavili tacemu podpisavanju adres. Čemu bi se ljudstvo zopet vznemirjalo? In za tako reč? Mi ne bodemo zamudili v svojih listih o tem ljudstvo podučiti in naši prijatelji na deželi nam bodo ustno gotovo energično pomagali. Sicer je v teh vprašanjih naše stališče jasno. Mi nikakor na te konfesijonalne postavu in na razmero med cerkvijo in državo ne pokladamo take važnosti kakor doktrinarni nemški liberalci, katerim je svobodnostna fraza in jezični liberalizem predostokrat le figovo pero, s katerim pokrivajo svoje narodne nemške gospodo-željnosti in krivico-ljubnosti proti drugim narodom, posebno proti Slovanom. Mi, ki vemo, da moramo najprej biti, potem stoprv se vprašamo, kakó biti, znamo tudi in pondarjamo, da najbolj važno in na prvo točko avstrijskega političnega dnevnega reda spadajoče vprašanje je **narodno** vprašanje. Nam bi torej največja želja bila, da se pred vsemi le-to najprvo reši. Kadar bode mir med narodi narejen, rešena bodo druga vprašanja na mah in stranke se bodo vse drugače in vse bolj zdravo in naravno razvrstile.

Ali ker zdaj nemamo mi odločevati, pa ker menimo, da take postavu ne bodo nam v narodnem obziru nič škodovale, pač pa občno svobodo pospešile, — nečemo in nismemo narodove moči proti njim rastrošati.

Iz deželni zborov.

Kranjski deželni zbor.

(VIII. seja 9. jan. Konec.) Poročevalec dr. Bleiweis pravi, da nema k temu, kar sta prečastita predgovornika dr. Costa in

dr. Zarnik za odsekovo poročilo povedala, nič pristaviti in gorko priporoča predlog finančnega odseka.

Dr. Razlag priporoča, da bi se pri izdavanju slovenskih šolskih knjig ozir jemal na jugoslovansko šolsko slovstvo in bi se deželni odbor dogovarjal z odborom za zalogo hrvatskih šolskih knjig.

Predlog finančnega odseka se potem s prenaradbo dr. Costa, ki nasvetuje, da se predstavljavcem daje primerno število brezplačnih eksemplarov, sprejme. Proti predlogu glasujejo samo poslanci nemškutarske stranke.

Kot poročevalec deželnega odbora nasvetuje dalje dr. Bleiweis:

Deželni zbor naj sklenu:

1. Dovolji se, da se nastavi učitelj za natoroznanske vednosti na gozdarski šoli v Šneperku in plača z deželnimi denarji.

2. Deželnemu odboru se naroči, nemudoma razpisati in oddati to službo, ki je za zdaj začasna in z letnimi 800 gld. in prostim stanovanjem plačana.

Poslanec grof Thurn želi natančnejega poročila v tej zadevi in poročevalec izjavlja, da je namen deželnega odbora, deželnemu odboru nasvetovati združbo te šole, z dolenjsko kmetijsko šolo.

Predlog deželnega odbora se potem sprejme.

Dr. Zarnik nasvetuje, da bi seja prestala in ob 6. na večer se nadaljevala. Zbornica pa sklenu prihodnjo sejo v soboto 10. januarja.

(IX. seja 10. jan.) Poslanca dekan Grabrijan in fajmošter Pintar prosita daljnega odpusta, katerega jima je deželni glavar tudi dovolil.

Baron Apfalcrern, dr. Suppan in Peter Kozler naznanijo, da se ne morejo udeležiti današnje seje.

Dr. Razlag utemeljuje svoj predlog zaradi zboljšanja razmer ljudskega šolstva na Kranjskem. Govornik pravi, da je denes glavni smer vseh držav šolstvo zboljšati, ker je to na občno korist vseh državljanov, in denar, ki se izda za šolstvo, je na dobre obresti naložen. Pri nas je treba, kar se šolstva tiče, še mnogo popraviti; vsak ve, kako žalostno je videti na javnih pismih mnogokrat po šest križev. Ako se kmet nauči v šolah brati, potem se lahko po časnikih in knjigah v gospodarstvu izobražuje. In ako pride do tega, da bode postalo branje pri nas Slovincih občno znanje, potem bode društvo sv. Mohora moglo izdati svoje knjige mesto kakor zdaj v 20.000, v 50.000 iztisih.

Za razvoj šolstva na Kranjskem je treba torej še mnogo storiti, in prvo je, da se učitelji bolje plačajo. Kajti, ako se jim vosednjih deželah nudi po 500, 600 in 700 gl.,

jih ne bode domoljubje primoralo, da bi v naši deželi ostali. Brez dobrih učiteljev pa se tudi nij nadejati vspeha v šolah. Pa razen dobrih plač bi se skrbeti moglo še na drugem potu za zboljšanje učiteljskih razmer, namreč po dobredelnih ustanovah, vzajemnih zavarovalnicah, in morebiti bi se dobil tudi kak delež iz državne loterije.

Predlog dr. Razlaga se izroči šolskemu odseku.

Poročevalec Murnik predlaga za deželni odbor, naj se deželne hiše vrt hranilnici stoprv potem odda, kadar bode hranilnica intabularično obljubila, da daje svoje poslopje za večne čase realki.

Grof Thurn predlaga, da se vrt pri deželni hiši odstopi mestu ljubljanskemu od dežele v last.

Dr. Costa dokaže, da Thurnov predlog sprejeti ne gre, da bode sicer deželo v tem poslopju priprave in oskrbovanje trikrat več stalo, nego dozdam najemnina in drugi stroški.

Poslanec Gariboldi: V tem slučaju vidimo, da hranilnica z zaupanjem prihaja k deželi, deželni odbor pa z nezaupanjem odgovarja. Hranilnica je žrtvovala 400000 gld. za realkino poslopje, torej skoraj ves rezervni fond, za to ne more kar za zmirom poslopja oddati, nego si nekaj pravice obdrži. Ona sicer poslopje za realko dá, — terja le en mali kos zemlje od dežele in to ne za se, nego za ljubljanskega mesta olepšanje. Može, ki so pri hranilnici, so zanesljivi, bodo v svoji obljubi mož-beseda ostali. Ali bi ne bilo škoda, ko bi hranilnica lep dar, ki ga deželi ponuja za malo koncesijo, odtegnila zopet, ako to nezaupanje vidi. Zato prosim, naj se sprejme nasvet grofa Turna.

Dr. Bleiweis: Ko smo slišali, da hranilnica misli zidati poslopje za realko, smo se v tej zbornici srčno zahvalili jej. Ali zdaj so se stvari tako spremenile, da mora vsak domoljub proti njeni ponudbi glasovati zavoljo pogojev. Sploh so v zgodovini zidanja tega poslopja za realko tri zastavice, katerih si jaz ne morem rešiti. Prvič je bilo skleneno v hranilničnem občnem zboru, da se bode izdalo za zidanje 150000 do 200000 gl. To bi bilo dovolj.

Mora se pomisliti, da realka nij univerza, ne politehnika. V njo pridejo otroci od 10 do 17 let. Za te nij bilo treba monumentalne stavbe, da bi bil skoraj ves rezervni fond porabljen, temuč treba je bilo le primernega zidanja. — Drugič je bilo prej zmirom brati, da se zida realka na korist dežele in ljubljanskega mesta. Zdad pa hranilnica neče nobene garancije dati, da bo poslopje le korist dežele in mesta. Ako se reče, da mora rezervfond varen biti, da zavoljo kredita mora hranilnica pravice do poslopja obdržati, odgovarjam, da ima hranilnica po de-

Želi dovolj zaupanja brez vsega rezervfonda. Tretjič je cela komisija izrekla, da deželni vrt ne dela realki nobene škode. Ako se izgovarjate na olepšanje mesta, moram reči, da za to olepšanje še nij čas prišel. Pisalo se bo prej 1950 predno bo ljubljanski magistrat tako daleč prišel, da bo mogel za olepšanje mesta hiše podirati. Meni se zdi, da za vsem tem nekaj drugega tiči. Vprašam samo, kaj bi brez garancije storila hranilnica, ko bi enkrat realka postala slovenska.

Pl. Langer vpraša, zakaj se nij tudi tačas, ko se je šola v Šneperku snovala, tistih garancij iskalo kot zdaj? — Poudarja, da se je ljubljanska hranilnica povsod do brotnico izkazala, kjer koli je šlo za šolstvo, torej se jej tudi tu sme brez garancij zaupati.

Dr. Costa odgovarja, da šneperska šola je le provizorična, deželni vrt se pa ne more le provizorično odstopiti.

Ko je še poročevalec Murnik govoril in iz hranilničnih pisem do deželnega odbora dokazal, da je prej hranilnica obetala, da bosta dežela in mesto imela vedno korist (fortwährenden Nutzen) od tega poslopja, zdaj pa na enkrat terjta vrt od dežele in si še hoče pravico pridržati, da prekliče svoj dar.

Preide se k specialni debati.

Dežman poprime besedo in kaže, kako se je naredila šola na Slapu, ki bo veljala v 30 letih čez 50.000 gld., a se ne ve, če bo kaj dobrih rezultatov imela. Pomišljajji proti hranilnici so neopravičeni. Dozdanja realka je v slabih prostorih, ki so zaduhli in zdravju mladine škodljivi. Realka še nij v novem poslopju, pa uže se bojite, da bi ven ne prišla. Dežmanu se zdi, da bi vseh premišljajev ne bilo, ko bi zapisano stalo nad vrati namestu „realschule“ morda „realka“. (Klici od desne: res je!) Ako se vam denarja za napravo orodja škoda zdi, varovajte ga drugje, ne mečite tisočev za breznamenne slovenske gramatike ven! (Viharni „oho“-klici na desni in na galeriji; predsednik opominja galerijo.) Dežman končnem stavi predlog, naj se vrt prepusti s tem pogojem, da ga mesto zopet tacega nazaj da deželi, ako bi v poslopju več realke ne bilo.

Costa replicira. Na Slapu je tudi vse intabulirano za 30 let in dež. odbor nij prej za šolo nič izdal. Ako D. govori o tesnobi v realki, naj pogleda rajši, kako tesno sede otroci v ljubljanski mestni šoli. Končnem pravi, da bode dežela primerno realko sama zidala, ako te ne dobi.

Zavinšek nasvetuje posredovanje med obema strankama tako, da se sicer garancija izreče, a ne terjta od hranilnice vknjiženja v gruntne bukve.

Horak se sklada s tem predlogom, pa nasvetuje, naj se seja za deset minut preneha, da se poslanci pobogajo in z lepo dogovore o tej sitni stvari.

Kaltenegger tudi pomirljivo govori.

Costa ne pusti, da bi se seja za 10 minut pretrgala, nasvetuje o tem glasovanje in z enim glasom večine se pameten, ker pomirljiv predlog Horakov zavrže.

Dr. Razlagu se stvar, odstop 150 kvadratnih sežnjev premalostna zdi, da bi se hranilnici, ki poklanja poslopje vredno 400.000 gld., stavili taki pogoji. Ti se stavijo lahko kasneje pri drugi priliki. — Tudi on priporoča posredovalen nasvet, kateri pa v zbornici ne najde dovolj podpore.

Ko je še poročevalec govoril, sprejme se

predlog d. odbora s 14 glasi proti 13, Horak nij glasoval.

Poročilo gospodarskega odseka o peticiji za podporo za kočevsko-črnomeljsko cesto, se izroči v poročanje deželnemu odboru.

Poročilo gospodarskega odseka o peticiji občine Stara-Loka zarad dovodne ceste k železnici, tudi dež. odboru.

Poročilo gospodarskega odseka o peticiji več občin zarad vredjenja grabnov na desni strani ljubljanskega močvirja, se izroči deželnemu odboru, da v prihodnjem zasedanju o tem poroča.

Poročilo zdravstvenega odseka o peticiji društva zdravnikov na Kranjskem za vredbo plač okrajnih ranocelnikov, se izroči deželnemu odboru, da v prihodnjem zasedanju, kadar pride uravnava sanitarne policije na vrsto, o njej poroča.

Za uda deželne komisije za uredjenje zemljiškega davka se voli enoglasno baron Wurzbach-Tannenburg, predsednik kmetijske družbe.

Za namestnika se voli enoglasno poslanec Kotnik.

Predlog poslanca Kramariča, da se stroški za ukvartiranje vojakov, v tistih občinah ki imajo vojake zarad straže za živinsko kugo v smislu postave zaradi živinske kuge, povrnejo z državnega zaklada se sprejme.

Predlog poslanca dr. vitez Zavinška, da se uложи prošnja državnemu zboru, da se cena soli pomanjša, se odobri.

Prihodnja, predzadnja seja v pondeljek ob 10 uri.

Politični razgled.

Notranje dežele

V Ljubljani 12. januarja.

Na *Češkem* so bile 10. volitve v državni zbor namestu onih deklarantov, ki so bili vsled nevstopa mandat izgubili. Voljeni so staročehi. Izmed „mladih“ je voljen samo Sladkovski. — Ker je bilo med mladimi in starimi edino razporno to, ali udeležiti se deželnega zbora ali ne, — videti je iz teh volitev, da se je pasivni upor v češki narod res vživel. Kak bo uspeh? o tem nas uči prihodnost. Bog daj, da dober!

Ustavovernim listom veliko strahu prizadeva govornica, da je vlada v *tirolskem* šolskem vprašanju nekoliko koncesij naredila tirolski ultramontanski zborovi večini.

Vnanje države.

Bonapartisti so 9. januarja praznovali obletnico za Napoleonom, ki se je naredila za politično manifestacijo. Pri maši je bil princ Napoleon v črnem plašču, in veliko delavcev je bilo zraven njega. Ko je bila maša končana, je pred cerkvijo kakih 2000 kričalo: Vive l'empereur! Rouher je moral ljudstvu priporočiti, naj spoštuje javni red. Izmed vseh francoskih škofov je samo oni v Troyes prepovedal obhajanje obletnice. — Nekateri zmerni politiki bi radi ministerstvo Broglie vrgli, in tudi Broglie sam če odstopiti. Mac-Mahon je prosil Goularda, naj z Décázom naredi novo ministerstvo. Goulard če, da bi tudi nekaj republikancev bilo v kabinetu, Mac-Mahon pa želi, da bi prišli v kabinet nekateri strokovnjaki, ki niso udje parlamenta.

Španjski Alfonsisti so imeli v Parizu več sej. V eni teh sej so se brala pisma Serrana in Espartera, ki čestitata kraljici Izabeli, da se je politično stanje v Madridu spremenilo. Sklenilo se je, papeža pridušiti, da škofu iz Urgela in drugim prelatom prepove, hoditi za Don Karlosom in njegovo stvar pospeševati. Korespondent

„Times“ iz Madrida prav optimistično piše; menda ga cenzura tako sili. On pravi, da so Alfonsisti zelo pobiti; da je ljudstvo zelo zadovoljno, da so v kabinet radikalni poklicani, in da Serrano ne bo Alfonza podpiral.

V *nemškem* državnem zboru bodo imele liberalne stranke naraščaj kakih petindvajsetih udov, med katerimi bo precej naprednjakov. Tudi ultramontanci in partikularisti bodo imeli več sedežev, konservativci pa bodo skoraj popolno zginili iz političnega življenja. — Ledo chowski se je pokazal v pravi jezuitovski luči. V dveh strašno priliznenih pismih je namreč nemškemu cesarju in cesarjeviču za novo leto gratuliral. Ne ve se, ali je na svoje rafinirano zasramovanje dobil kaj odgovora ali ne. Povabljen je na 14. t. m. pred sodbo, ako ne pride, ga bodo siloma pritirali. — Klerikalci so eksistenco papeževe konstitucije, s katero papež samovoljno prenareja pravico, ki je veljavna za volitev papeža, tajili. „Köln. Ztg.“ pa prinaša zdaj to pismo od besede do besede.

Dopisi.

Iz Zagreba 10. jan. [Izvirni dop.]

Zakoni o kodificiranju naredeb, izdani za upravo prejšnje voju. krajine, o odkupu javnih težakov (deželne tlake), in o vseučilišči so zadobili previšnje kraljevo potrjenje. Za oživotvorenje vseučilišča sestavilo se je posebno poverjenstvo, katero je svoje delovanje tudi uže začelo. Ako bog da, se bodo uže t. l. prvi učiliščni tečajji odprli. — Naš sabor bo še do 16. t. m. zboroval. Do tega dne bo tudi še razpravo o zakonskej osnovi o zadrugah dokončati mogel, katero mu je njegov zakonodalni odbor izdelal in tudi uže predložil. V tej zakonskej osnovi so izrečena sledeča vodilna načela: Nove zadruge se v prihodnje ne smejo več stvariti. Uže obstoječim zadrugam se pa ne brani tudi v prihodnje svoje združno življenje nadaljevati. Če vsi združani željo in zahtev izrečejo, da hočejo združno premoženje med soboj razdeliti, jim je to dovoljeno. Združno premoženje ima se po familijah (lozah) razdeliti, ki naj se nazaj do leta 1836. zasledujejo. Žene imajo pravico na isti del združnega premoženja, kakor možki. Privatnim nagodbam je razdelitev prepovedana. Delitev predvzima občinsko poglavarstvo pod nadgledom okrajne politične oblasti. To so, kakor sem rekel, vodilna načela za nas tako važnega zakona o zadrugah. Sme se reči, da se denes dobre dve tretjini našega naroda v komunističnih zadrugah živiti. Na Hrvatskej so zadruge manjše, po Slavoniji in v bivšej voju. krajini pa sploh razmerno večje, sicer se pa tudi na Hrvatskem najdejo zadruge, ki broje čez 100 združanov in pridelajo na leto do dve tisoč veder vina. Združno življenje našega naroda nij bilo nikoli po pozitivnih zakonih uredjeno. Zadruge so obstajale zgolj na temelji vtrjenih starih običajev, katere je rod rodu izporočeval. Čudno je, da se v celej našej žurnalistiki niti en glas v obrambo naših zadrug do sedaj nij pojavil. Če tudi v saboru ne bo nobeden zastopnikov besedo v obrambo te naše starodnevne socijalne forme spregovoril, je dosta žalostno. Etnografi pravijo, da nij samo jezik kriterium narodnosti, nego tudi običaji in oblika socijalnega življenja. V naših zadrugah leži en del, in sicer ne mali del, našega hrvatsstva, našega slovanstva. Z razrušenjem naših zadrug, razrušil se bo

tudi dober del našega bitja, naše narodnosti. Ona ideja, za katero se moderni socializem uže leta in leta poteguje, za katero se je uže toliko krvi prelilo, uže toliko žrtv palo, in za katero bo v prihodnje še veliko in trdega boja, namreč vstvarjenje komunistične občine — in to so naše zadruge v malem — ta stvaritev se pri nas z zakonsko osnovo o zadrugah lahko miselno in kratkovidno ruši. Zadrugno ognjišče in zadrugna miza ste nas do sedaj branili kmečkega proletarijata in kmečkega pauperizma, katera vidimo v zapadni Evropi v tako strašnih formah. Mesto da bi se naše zadruge čvale in zakonski vredile, razdevajo se, kakor nekdanj zidine Jeruzalema. Kdo se ne bi razplakal! Sicer bo še 100 in 200 let preteklo, predno se bo zadnja naša zadruga razdelila, pa kolikor jih bo še v prihodnje obstajalo, nad vsemi bo sekira v obliki zadrugnega zakona vzdignena stala. Mi in Magjari smo na glasu kot dobri juristi, pa vsa večšina naših juristov in zakonodajcev je do sedaj samo v tem se urila, kako forme zapadno-evropskega državnega in socialnega življenja pri nas uvesti, ali naši zakoni so, z drugo besedo, kakor Nemeč pravi „abklatsch“ zapadno-evropskih romansko-germanskih. Slovanskega značaja nima nobeden naših zakonov na sebi. Časi, v katerih bo naš narod proti tem njegovo bitje ubijajočim zakonom reagiral, ne bodo izostali. Priroda svoj zakon o borbi za existenco še zmerom nij suspendovala, pa ga bo tudi v našem narodu zasvedočila.

Iz Budim-Pešte 9. jan. [Izv. dop.] Z novim letom so začeli pri nas trije novi politični časopisi v magjarskem jeziku izhajati, in sicer „Hunnia“ kot organ skrajne levice, „Baloldal“ kot organ Csavolskyjeve frakcije, in „Közszepart“ kot organ nove središnje stranke pod vodstvom Ghyzcyja. Opozicija je tedaj z novim letom na enkrat tri nove organe stvorila, vladajoča Deakova stranka pa ne enega. To je znamenje, da se naša opozicija vtrjeva in raste. To je povod, da so strankarske razmere spet predmet javne diskusije postale. — V borbi za državno samostalnost precejvali so Magjari zmerom svoje fizične, moralne in gospodarske sile, in zato so v odločnih krizah zmerom kapitulirali morali. Katastrofi pri Mohaču in pri Vilagošu ste bili sad precejšnje lastnih sil. Vse na to kaže, da Magjarov tudi v današnji krizi neslavna kapitulacija čaka. Može leta 1848. in 1867. so bili dobri govorniki, pa prav slabi politiki. Podvzeli so, kar niso izvesti mogli, da! kar je izvesti za magjarski narod nemogoče. — Ministerska kriza je sicer za silo premagana, za stalno odstranjena pa nij, ravno kakor tudi strankarska, finančna in državna kriza ne. Szlavy je nominelno finančminister, faktično pa upravlja z našimi financijami odbor enodvajsetih, katerega je naš sabor v ta namen izbral, da prouči naše finančno stanje, ter da svoje nasvete v popoljšanje našega državnega gospodarstva saboru predloži. Bilanca med našimi državnimi dohodki in stroški se da samo odstranjenjem celo odvišnih in nerazmerno dragih honvedov doseči. To je tudi Weninger kot pogoj za sprejetje njemu ponujene listnice finančnega ministerstva postavil. Naši šovinisti pa o tem niti besedice nečejo. Honvedstvo jim je dražje nego bog ve kaj. Odprav-

ljenje honvedov bi bilo za nje drugi Mohač in drugi Vilagoš. Nazadnje pa vendar ne bo drugače mogoče bilance v našem državnem gospodarstvu doseči.

Mollinary, komisar za razvojnično hrv. slav. vojno krajino, je bil več dni v Budim-Pešti, ter se posvetoval s kraljem in z našimi ministri o tem, kako se naj prejšnja vojn. krajina sedanjega provizorija iznebi in pod upravo banske vlade v Zagrebu postavi, kar bi se še tekočega leta izvesti imelo. Kakor čujem, je bil vspeh tega posvetovanja pozitivno sporazumljenje med kraljem, našo vlado in Mollinaryjem. Sedaj bo Mollinary posvetovanje še z banom Mažuraničem v Zagrebu nadaljeval.

Suha in umiljata zima našim zimskim setvam nij ugodna. Če ne dobimo snega in ostrejšega mraza, se je bati, da se poljske miši bodo preveč razplodile. V Slavoniji in v neklih županijah med Donavo in Tiso so vsejano seme do zadnjega zrnca pojelo, tako da so morali gospodarji na novo orati in na novo sejati, kar prihodnjo žetev uže zdaj draži. Če bo letošnje leto tako slabo plenilo, kakor lansko, ne vem kaj bo!

Domače stvari.

— (V včerajšnjem deželnem zboru) je novi poslanec g. Obreza obljubo storil. Poročilo o tej seji prinesemo prihodnjič.

— (Pravda fajmoštra Jarca proti „Tagblattu“) je trajala štiri dni pred deželno sodnijo. Obravnavalo se je v četrtek, petek in soboto. Včeraj v pondeljek je pa sodnija izrekla, da nima pravice (kompetentnosti) v tej stvari razsoditi, ker cela stvar spada pred porotnike. Malo čudno je, da sodnija nij tega prej vedela. Fajmošter Jarec pak je obsojen, da plača stroške obravnavanja, ki utegnejo znašati od 600 do 700 gold.

— (Iz Maribora) se „N. Fr. Pr.“ brojavlja, da vlada in štajerski deželni odbor prenačrejata politično razdelitev slovenskega Štajerja.

— (O „Preširnovem albumu“), ki ga izda slov. pisateljsko društvo, piše, kakor vidimo, dobro podučen ljubljanski dopisnik v goriško „Sočo“ tako-le: „Večkrat se poprašuje, kaj je s Preširnovem spomenikom, katerega je slovensko pisateljsko društvo v svojem občnem zboru lansko leto na svitlo dati sklenilo. Kakor mi je dobro znano, se Preširnov album v narodni tiskarni uže stavi. Da pa nij zagledal belega dne, ima svoj uzrok v tem, ker je bil prvič sklep, da se knjiga izda v enem letu, prenačljen, kajti takega obširnega dela v enem letu in poleg tega še tako v nemirnem letu, kakor je bilo preteklo, nij mogoče dovršiti; — in drugič zadržuje knjigo tudi to, ker najvažnejši, najpotrebnejši spis za album še nij gotov. — G. Levstik je namreč prevzel nalogo, naslikati vse literarno gibanje v Preširnovi dobi; to delo bi bil tudi do pravega časa izvršil, a našel je v tem, ko je sestavek pisal, v licealni biblioteki mnogo, do sedaj še nigder porabljenih in nikomur znanih Preširnovih pisem, in pisem Preširnovih prijateljev, kakor: Andreja Smoleta, graščaka Rudeža, Matije Čopa in drugih. Poleg tega je tudi g. Dežman, custos ljubljanskega

muzeja, g. Levstiku blagodušno prepustil vso bogato Preširnovu zapuščino, kar je muzej hrani, da jo pri svojem spisu porabi. Tako se je g. Levstiku nabralo mnogo materijala iz katerega nam bode brez dvombe ustvaril imenitno mojstersko literarno in kulturhistorično studijo o Preširnovi dobi. Vsako veliko delo potrebuje dobrega časa. Vendar čujem, da g. Levstik v 4—6 tednih svoj spis dovrši. Potem se začne pridno tiskati album, ki bode gotovo monumentalno literarno delo. Nadejam se, da se bode i pisateljsko društvo po tem, ko izda to imenitno knjigo, spet obnovilo in oživilo.

— (Slovensko učiteljsko društvo) to je dotični odbor se v zadnjem „Tov.“ izgovarja, zakaj nij bilo v minulih počitnicah občnega zbora. Namestu tega nepotrebnege izgovora bi bilo nam ljubše kakovo poročilo o odborovi seji, katere uže menda leto dni nij bilo. — Kaj, ko bi Vi, g. Močnik, kot tajnik učit. društva, rajše tu zbere in seje aranzirali, nego pri katoliškem pol. društvu. U.

— (G. Lapanje v Ljutomeru) nam piše sledeče, da objavimo: Mnogi slovenski učitelji me poprašujejo, če se bodem za dalje časa odtegnil javnemu delovanju na korist občnemu slovenskemu šolstvu, kar bi oni obžalovali. Tega ne bodem storil. Ako mi neugodne okolščine izdavanja šolskega lista ne bodo dopuščale, izdaval bodem razne šolske spise v mesečnih zvezkih, o čemer bodem o svojem času potrebno oznanil.

Razne vesti.

* (Zakaj se železnični vlak sme ustaviti.) Da velik sneg ali strašan vihar železnične vlake lahko vstavi, to je znano, da pa more majhna trobentica temu uzrok biti, bi ne verjel vsakdo. Te dni se poštni vlak vstavi vsredi polja med Muto in Hohenmavtom kar na enkrat. Ker se zdaj vedno nesreče gode, mislili so uže oni, ki so se peljali, da se je zopet kaj zgodilo, in začno popraševati kondukterja, kaj se je zgodilo. Ta pa jih pomiruje: „Nikar se ne bojte, višjemu konduktjerju je trompetica na tla padla, pa je rekel ustaviti, da jo je šel pobrat. Se ve da, trompetica je majhna reč, imeti se pa le mora; da se lahko signal da.“

* (Predrzen potepuh.) 5. t. m. so se v Pragi v sodnijski dvorani brale obsojbe. Od čede potepuhov, ki je štela deset udov, je bilo šest obsojenih, štirje pa ne. Neki mladenič, ki je bil na 7 let težke ječe obsojen, skoči na žensko, ki je bila najbolj uzrok, da je bil on obsojen, jo trga in suje semtrtje ter jo davi na vso moč. Gledalci so ostrašeni bežali. Sodniki in časniški poročevalci so mu zastoj branili. Še le, ko je prišel vodja zapora z več stražniki, je bilo mogoče hudobneža ukrotiti. Ženska je hudo poškodovana.

* (Strašen mráz.) V petek po novem letu je bilo v Sibiriji 26° mraza. Neki stražnik je zmrznil, predno je drug prišel. Volkovi so proti mestu pribežali in celo noč po predmestjih tulili.

* (V ognjeniku Vezuvu) zopet strašno vrè in šumi. Včasih je slišati zamolklo grmenje. Neki učenjak, profesor Palmieri, ki je na opazovališči blizu Vezuva, pravi, da bo gora kmalu zopet začela ogenj iz sebe metati.

Narodno-gospodarske stvari.

Živinska kuga.

Le malo okrajev slovenske zemlje je živinski strah — kuga v teku minologa leta,

prezrl, druge pa onesrečil, ter marsikateremu posestniku z grozovito žrtostjo hleve izpraznil. — Nadejali smo se, da bode nastop zime okužen zrak sčistil, a nij se zgodilo. Še danes so celjski, konjiški, mariborski in slovenjegraški okrajji kuge na sumu. Nasvetovale se uže sicer marsikatera sredstva zoper trajajočo gobeno parklenico, a le malokje je dobrodejno zdravje goved živinorejca zopet oveselilo.

Naj se še nekaj o tej zadevi posestnikom v porabo priporoča, da se uže prvo uro in ne po dragem načinu tej pošasti v okom pride! — Da se hlev goved snažen, suh in primerno topel drži, da se živina skrbno čisti in z njo le toliko dela, da se ne poti; da se večkrat v tednu vejica brinja v hlevu sežge in klaja gostoma prezrača, je hvalevredno opravilo skrbnih poslov. — Vsled tega pa, ako se živinče klavrno-držče zapazi, naj se nekoliko galuna (Alaun) na prah zdrobi ter v vodi raztopi. Tej tekočini se prida še toliko vode, da ne peče, temuč le ostro grizljivo okus na jeziku ima. Z mehкими ščetinami se bolan gobec večkrat na dan z omenjeno vodo premaže in guoj odpravi; živinčetu pa le kuhano repo in koronje z otrobi zmešano v živež podá. Čistete kot se gobec spira, tem hitreje je zdravja upati. — Zoper razsajajočo kužno bolezen se še nadalje tudi to priporoča: hrastova škorja se naj v lonci, ki 4 bokale drži, močno skuha in dve polni pešiči sivega vitriola prida. Ako se ta stopi, se naj z mlačno vodo gobec in noge večkrat na dan sperejo; živinče pa kolikor le mogoče na suhem kraji drži. — Varčen in za gospodarstvo vnet živinorejec bode se gotovo rad vsakegá sredstva poslužil, da temu ne ljubemu in neprijetnemu gostu pot zastavi.

V. C.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

Revalescière du Barry

v Londonu.

Odkar je Nj. sv. papež po rabi izvrstne Revalescière du Barry srečno zopet ozdravel in je mnogo zdravnikov in bolnišnic njeni učinek pripoznalo, ne bo nikdo več nad močjo te drage zdravilne hrane dvomil in navedemo sledeče bolezni katere brez porabe zdravila in brez stroškov odstrani: bolezní v želodci, v živcih, na prsah, pljučah, jetrah, na žlezah, na slizni koži, v dušnjaku, v mehurji in na ledvici, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprebavljivost, zapor, dristo, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje tudi ob času nosečnosti, scalno silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenji, ki so se vsem zdravilam zoperstavljale:

Spričevalo št. 73.877.

589, Wienerthorgasse, Ofen.
28. februarja 1872.

Samo 2 dni sem užival Revalescière. To izvrstno zdravilo je pri meni, v mojem obupnem položaji čudeže storilo, zaradi česar te zdravilno sredstvo smelo drugo razodetje za trpeče človečanstvo imenujem. Izvrstna Revalescière me je od nevarnega katarja na pljučah in v dušnjaku, od vrtoglavice in tiščanja v prsih odrešila, katere so vsem lekom kljubovale. To čudežno zdravilo zasluži torej največjo hvalo in se more trpečemu človečanstvu najboljšje priporočiti.

Florian K ö l l e r,
c. k. vojaški upravnik v pokoji.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalescière pri odraščanih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila. V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescière-Biscuiten v pušicah á 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradci bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovci P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih.

Loterijske srečke:

V Gradci 10. jan.: 43. 51. 2. 14. 13.
Na Dunaji 10. jan.: 64. 72. 86. 23. 24.

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan Semen.

Umrli v Ljubljani

od 6. do 8. januarja.

Jan. Peklan, gostilničar, 55 l., vsled poško-dovanja. — Arcangelo Vicelis, dninar, 28 l., na krči. — Mat. Tepina, prebivalsk sin, 21 l., na oslabljenji. — Jan. Mikš, krojač, 60 l., na pljučenem vnetji. — Ema Jakl, otrok fabriškega delavca, 2 l., in Marija Zupančič, otrok fabr. vdove, 10 dni, obe na otročjaku. — Marija Juvan, strežajka, 63 l., na srčni hibi. — Jož. Zahradnik, prbivalec, 78 l. — Mih. Omeje, prebivalec, 70 l., na pljučenem mrtudu. — Jera Rupnik, prebivalska vdova, 50 l., na slabosti. — Luk. Skodlar, delavec, 64 l., na slabosti.

Dunajska borza 12. januarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69 gld.	55	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	40	"
1860 drž. posojilo	105	—	"
Akcije narodne banke	1026	—	"
Kreditne akcije	240	75	"
London	113	75	"
Napol.	9	6	"
C. k. cekini	—	—	"
Srebro	106	75	"

Marzeljsko žolco,

najboljše, hitrejše in cenejše sredstvo za

vinsko čistenje in zboljšanje

(velja za vedro po njenej moči, 2 do 2 1/2 kr.)

z navodom kako se rabi, priporoča

Jan. Alf. Hartmann

(346—3)

v Ljubljani.

Pisarna v Grumnikovi hiši.

Za ugoden uspeh se garantira.

Ex originali.

Korespondenca dr. Vetterinija

k. ladjinega zdravnika prvega reda v Ankoni.

Kako se je Poppova anatherinova ustna voda v skorbutu pri mornarjih kot izvrstno zdravilo izkazala.

Ankona, 3. febr. 1872.

Vsled meglenega in mrzlega vremena skozi 6 mesecev se je skorbut jako močno pri naših mornarjih prikazal, in bila je ta bolezen tembolj sumnjiva, ker tukajšna naša sredstva v veliko slučajih ne pomagajo. Gospod dr. Beitel iz dunajskega vsenčilšča, zdaj tukaj v službi kot ladjini zdravnik, me je opozoril na zdravilnost Poppove anatherinove ustne vode v skorbutu, in v mučnem položji, v kojem sem bil, mi je bilo najnujnejše, da sem dal iz Trsta deset sklenic poslati.

Javno priznam sedaj, da sem gosp. dr. Beitelu za poročilo in gosp. J. G. Poppu, c. k. dvornemu zobnemu zdravniku na Dunaji, mesto, Bognergasse 2, jako hvaležen. Anatherinova ustna voda je svojo zdravilnost proti skorbutu sijajno dokazala; izmed 28 bolnih jih je 21 ozdravelo. Žalibog, da Poppova anatherinova ustna voda zaradi visoke cene ne dopusti dispinzirati nas, vendar sem jo v poročilu na zdravstveno ravnateljstvo v omenjenej bolezní kot zelo zdravilno pohvalil.

Dr. Vetterini.

k. ladjini zdravnik prvega reda.

Se dobiva: (8—1) v Ljubljani pri Petričič in Pirker-ji — Jos. Karinger-ji — A. Krisper-ji — Eduard Mahr-u — Fer. Melh. Schmitt-u — E. Birschitz-u, lekarji; — v Kranji pri L. Krisper-ji — Seb. Schaunig-u, lekarji; — v Pliberg-u pri Herbst-u, lekarji; — v Varaždinu pri Halter-ji, lekarji; — v Rudolfovem pri Dr. Rizzoli-ji, lekarji — Josef Bergman-u; — v Krškem pri Fed. Bömches-u, lek.; — v Kamniku pri Jahn-u, lekarji; v Gorici pri Pontonni-ji, lekarji — J. Keller-ji; — v Wartenberg-u pri F. Gadler-ji; — v Vipavi pri Anton. Deperis-u, lek.; — Postojni pri Kupferschmidt-u lekarji; — v Skofjiloki pri C. Fabiani-ji, lekarji; — v Kočevju pri J. Braune-tu, lekarji; — v Idriji, c. k. rudarska karnica; — v Litiji pri K. Mühlwenzel-ji, lekarji; — v Radoljici pri Zalokar-jevi vdovi.

Zima pride, zima pride, zima je že tu!

Dobra, grejoča zimska obleka

varuje pred prehlajenjem, ki je začetek vsake bolezni.

Zdravilna podtelesca.

Ta so iz najfinejše Merino-volne, izvrstno grejé telo in je varujo pred pre-mraženjem.
1 fine vrste, belo 1 gl.
1 " " pisano 1 gl.
1 najfineje volne 2 gl.
1 " " pisano 2 gl.

1 zgorna srajca

iz najfinejšega barvanega flanela s svilenimi ali atlasnimi prsi in lepimi načrti prešita 5 gl.

Šali za gospode

vseh barv iz najfineje volne gld. 1.50.

Potni šali

veliki, kot ogrinjalo 2 gl. in 5 gl.

Šliski za gospode in gospe

iz najtanjše volne s svilo pretkano 50 kr. in 1 gl.

Ogrinjala za gospe in deklice

à la Maria Antoinette, rudeča, modra, bela, vijolasta. So iz najtanjše berlinske volne tkana, pletena, izvrstno grejé in so najlepša in najnovjša v tem času.
1 za otroke 50 kr.
1 " deklice, najtanjše 1 in 2 gl.
1 " gospe, zelo tanjko 2—5 gl.

Komašnje

iz najtanjše barvane berlinske volne pletene.
1 za otroke 50 kr.
1 " deklice 1 gl.
1 " gospe, najtanjše 2 gl.

Komašnje za gospode

iz najtanjšega sukna, podložene, z lepimi gumbari prešite 5 gl.

Komašnje

iz pravega ruskega usnja z varnostnimi sponami, varuje hlače popolnem pri slabem vremenu. 1 par najtanjših 5 gl.

Dolge in kratke nogovice

najbolje vrste.
1 par dolgih za deklice 50 kr.
1 " " " gospe, najtanjše 50 kr., 1 gl.
1 " flanelnih kratkih 50 kr.
1 " iz najtanjše volne pletenih 1 gl.
1 " lovskih najtanjših 2 gl.

Posebno lepo

je nositi zelo tanjka prava turška svilena Cachenez-ogrinjala za gospode po 1 gl., 2, in 5 gl.

Mufi za gospe in otroke.

1 za deklice ali otroke 1 gl.
1 ovrtnik za to 50 kr., 1 gl.
1 za deklice 2 in 5 gl.
1 popolni kinč, ovrtnik in muf dolgodlačen najtanjši 5 gl.

Rokovice

iz najtanjše mehkoobčutne volne.
1 par za gospode 50 kr. in 1 gl.
1 " " " podložene 1 in 2 gl.
1 " " gospe in deklice 50 kr. in 1 gl.
1 " " " " podložene 1 gl.

Rokovice iz jelenjega usnja.

1 par za otroke 50 kr.
1 " " gospe ali deklice 1 gl.
1 " " " in " z mnašetami 2 gl.

1 par za gospode 1 in 2 gl.
1 " " s kožo podloženi, za kočiranje 2 gl.

Vloge za v čevlje

so najbolj priporočevalne, varujejo noge pred mrazom in potem nij treba težkih zimskih čevljev nositi.
1 par za gospode, gospe ali otroke 50 kr.

Bodi luč!

Novo popravljene petrolejske svetilnice z varnostno napravo, popolnem brez duha, po najlepših izgledih dunajske razstave narejene, so najboljše vrste le pri podpisani fabriški zalogi dobiti. Svetilnice za pri uku, delu, za družino so tako narejene, da je v 24. urah le za 2 in pol kr. tvarine treba.
1 kuhinjska svetilnica 50 kr.
1 stenska ali viseča 1 in 2 gl.
1 sobna popolna 50 kr. najlepša 1 in 2 gl.
1 za vk ali delo 1 in 2 gl.
1 salonska posebno lepa 5 gl.
1 viseča za predobno ali delavnico 50 kr., 1 do 2 gl.
1 salonska viseča s škripci 5 gl.
1 taiste luksurjoznejše za 1, 2, 5 dražje.
1 svetilnična podloga iz Angora-volne 50 kr.

Naglo kot blisk!

Najprijetnejša zabava po zimi je drsanje, toda k temu je neogibno treba dobrih, varnih drkalic.
Vse drkalice so previdene z novo patentirano ameriškano varnostno napravo.
1 par za otroke 1 gl.
1 " " gospe ali deklice 2 gl.
1 " " " " prav angleških 5 gl.
1 " " " " " za gospode 2 gl.
1 " " " " " najlepših 5 gl.

Gulden-Bazar, na Dunaji, Praterstrasse 66.

(312—12)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.